

Опис досвіду роботи

вчителя початкових класів Ячмінь Наталії Леонідівни

1. Вступ.

Швидкий розвиток науки, зростання обсягу нової інформації потребують від сучасної школи підготовки активних, самостійних людей, які б мали високі творчі здібності та володіли певними якостями: уміли самостійно, критично та творчо мислити; знаходили шляхи вирішення проблеми; грамотно опрацьовували інформацію; удосконалювали розвиток особистої моральності, інтелекту культурного рівня.

Як же зробити так, щоб дитина засвоювала нові поняття з різних навчальних дисциплін, опановувала нову інформацію, спробувала застосувати її під час формування нових умінь та навичок і разом із тим почувала себе впевненою, бажала вчитися? Перед педагогами постає завдання залучити учнів до активної та самостійної діяльності, перетворити їх у суб'єктів цієї діяльності. Зацікавленість, викликана педагогом на уроці, за певних умов може перерости в стійкий інтерес до знань. Тільки в разі такого підходу до формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і морального здоров'я, яке є одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні, згідно з Національною доктриною розвитку освіти України у XXI столітті, Державним стандартом початкової загальної освіти, стане можливим. У зв'язку з цим педагоги та психологи все більше усвідомлюють гостру потребу в удосконаленні традиційних форм навчання, одним із головних недоліків якого залишаються об'єктно – суб'єктні взаємини між учителем і учнем. Саме тому вчитель Ячмінь Н.Л. усвідомлює необхідність застосування під час викладання шкільних предметів таких форм і методів, які б збуджували творчість учнів, створювали атмосферу розкритості, емоційного піднесення, залучали позашкільні інтереси і захоплення дітей до навчального процесу. Засвоєння знань, формування умінь і навичок на уроці – це нелегкий процес, особливо для маленьких школярів. Насамперед це відчувається, коли вона працює із учнями першого класу. Адже до школи прийшли діти, в яких ще не сформовані організаційні, загальноомовленнєві, загальнопізнавальні, контрольно-оцінні уміння і навички. І сформувати ці навички – головне завдання педагога. Але

праця учня, який роками мовчки сидить за партою, слухає вчителя і намагається запам'ятати те, що йому говорять, - не може забезпечити ні формування повноцінної особистості, ні найвищої насолоди людини від власних успіхів і досягнень своєї діяльності. Тож розвиток творчого потенціалу особистості – це основне завдання школи. Наталія Леонідівна має глибоке переконання в тому, що урок в сучасній школі повинен носити творчий характер. Тому і сам вчитель знаходиться у стані безперервного пошуку та творчого горіння, вивчає найкраще в досвіді передових вчителів, шукає можливі, більш ефективні підходи пояснення нового матеріалу і повторення вивченого матеріалу. Вона вважає, що вчитель не повинен займати домінуюче становище в класі, він не повинен давати готові формули і розв'язки. Завдання вчителя - стати тією людиною, яка допоможе учневі знайти власний розв'язок, дійти власної правди. У такій ситуації надзвичайно цінними й продуктивними вчителька вбачає спільні пошуки педагогічної науки й практики щодо розробки інтегрованих курсів і уроків.

2. Основна частина.

Проблема інтеграції у психолого-педагогічній теорії стосовно початкової ланки освіти досліджувалася науковцями в різні періоди і з різних позицій. Ідея інтегрованого підходу до навчання, енциклопедичності та взаємозв'язку знань була започаткована у роботах основоположників педагогіки Й.Гербарта, А.Дістервега, Я.Коменського, Дж.Локка, Г.Песталоцці, Ж.Ж.Руссо. У розв'язання проблеми становлення особистості молодшого школяра значний внесок зробили представники вітчизняної педагогічної науки і практики К.Д. Ушинський, С.Ф. Русова, В.О. Сухомлинський. Психологічні основи процесу інтеграції в системі шкільного навчання розкриті в дослідженнях Л.С. Виготського, В.В. Давидова, В.П. Зінченка. Питанням розкриття особистісно-розвивальних можливостей інтеграції змісту навчально-виховного процесу присвячені роботи психологів О.В.Запорожця, О.М.Леонтьєва. Сутність інтеграції як цілісного впливу на становлення особистості, її форми і види розкриті в працях О.Л.Алексєєнко, С.У.Гончаренка, М.С.Вашуленка. Аналіз науково-методичного забезпечення щодо формування інтегрованих знань про людину і світ учнів молодшого шкільного віку висвітлено у дослідженнях дидактів та інноваційній діяльності практиків Г.М.Андрєєвої, Н.М.Бібік, Н.С.Коваль,

О.Я.Савченко та інших. На розвиток теорії і практики інтегрованого підходу до організації навчання вплинули й новітні нормативні документи, зокрема, національна програма “Освіта” (Україна XXI століття), Національна доктрина розвитку освіти в Україні в XXI столітті, Закон України “Про загальну середню освіту”, Державний стандарт початкової загальної освіти. Аналіз психолого-педагогічних досліджень дозволяє стверджувати, що втілення в освітню практику інтегрованого підходу створює сприятливі умови для формування цілісного образу світу, прояву творчості дитини й учителя. Інтегроване навчання дає свободу вибору теми, змісту, засобів, які використовуються в організації навчання молодших школярів. Цей вибір зумовлений перспективними й поточними дидактичними, виховними та розвивальними завданнями навчально-виховного процесу початкової школи. Отже, соціальна значущість проблеми інтегрування знань, обумовили вибір теми самоосвітньої діяльності вчителя Ячмінь Н.Л.: «Інтегрований підхід до розвитку і активізації творчого потенціалу молодших школярів в умовах модернізації навчально-виховного процесу». Проблема інтеграції навчання і виховання важлива і сучасна як для теорії, так і для практики. Її актуальність зумовлена змінами у сфері науки і виробництва, новими соціальними запитами. *Впровадження інтеграції в навчальний процес актуальне*, тому що дає змогу вчителю:

- "спресувати" споріднений матеріал кількох предметів навколо однієї теми, усувати дублювання у вивченні ряду питань;
- ущільнити знання, тобто реконструювати фрагмент знань таким чином, засвоєння якого вимагає менше часу, проте породжує еквівалентні загальнонавчальні та технологічні уміння;
- опанувати з учнями значний за обсягом навчальний матеріал, досягти цілісності знань;
- залучати учнів до процесу здобуття знань;
- формувати творчу особистість учня, його здібності;
- дати можливість учням застосовувати набуті знання з різних навчальних предметів у житті.

На інтегрованих уроках вчителька формує наступні **компетентності**:

- ціннісно-сміслові (розуміння мети уроку, важливості вивчення теми);
- загальнокультурні (культура мовлення, почуття патріотизму, історичні дані про рідне місто);
- інформаційні (робота з комп'ютером, вміння самостійно підбирати необхідний матеріал);
- комунікативні (вміння працювати в групах, вислуховувати, спілкуватися, лояльно відноситися до людей з іншою точкою зору).

На практиці застосовує інтегровані уроки цілісні і фрагментарні. Але частіше проводить фрагментарні інтегровані уроки, що пояснюється повністю об'єктивними причинами:

- неспівпаданням загальних навчальних тем з різних навчальних предметів за часом вивчення;
- неможливість провести цілий урок інтегрованим, тому що на цьому уроці необхідно проходити і інший програмний матеріал, який не може бути інтегрованим з цим предметом Звичайно, проведення бінарних уроків потребує серйозної підготовки, поєднаної з подоланням таких труднощів:
- не завжди теми в програмах навчальних предметів, які варто інтегрувати, сформульовано однаково;
- часто уроки, які можна інтегрувати відповідно до вимог програми, мають проходити з великим проміжком часу, а це ж вимагає вносити корективи до навчального плану.

Об'єднує блоки знань із різних навчальних предметів, тем навколо однієї проблеми з метою інформаційного та емоційного збагачення сприймання, мислення, почуттів учня, що дає змогу пізнавати певне явище різнобічно, досягати цілісності знань. Забезпечує формування в учнів цілісної системи уявлень про діалектико-матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу у їх взаємозв'язку та взаємозумовленості і сприяє поглибленню та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосування. Групи інтегрованих уроків, які використовує у своїй діяльності:

1 група	2 група
Поєднання предметів, пов'язаних однією темою (матеріали одного уроку доповнюються, розширюються матеріалом другого)	Поєднання предметів, непов'язаних однією темою: а) для проведення уроків у нестандартній формі; б) для розвитку творчості; в) для передбачення втомлюваності; г) для організації пізнавальної діяльності.

Метою інтегрованих уроків вважає – формування в учнів цілісного світогляду про навколишній світ, активізація їх пізнавальної діяльності; підвищення якості засвоєння сприйнятого матеріалу; створення творчої атмосфери в колективі учнів; виявлення здібностей учнів та їх особливостей; формування навичок самостійної роботи школярів з додатковою довідковою літературою, таблицями міжпредметних зв'язків, опорними схемами; підвищення інтересу учнів до матеріалу, що вивчається; ефективна реалізація розвивально-виховної функції навчання. Підвищенню мотиваційної сфери учнів сприяють інтегровані уроки, на яких Ячмінь Н.Л. використовує такі методи навчання: проблемний виклад, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, створення ситуації зацікавленості й успіху. Для цього застосовує вправи з висунення вимог, метод заохочення успіху в навчанні, метод переконання значущості завдання (жетони – нагороди).

Під час підготовки до уроків вчитель ставе за мету розвиток мовлення, формування вміння порівнювати, узагальнювати, робити висновки. «Помічниками» здійснення цієї мети вважає такі методи: спостереження, дослідно-пошукова діяльність. Все частіше ставить учнів у позицію дослідника, вченого [дод.с.40] науковця-спостерігача, вчить спостерігати та аналізувати. З цією метою на уроках використовує природничі картки [дод.с.65-72], інноваційні технології: формування творчої особистості, критичного мислення, інтерактивного навчання. Упровадження інтерактивних методів дозволяє вчителю створювати атмосферу співробітництва, взаємодії. Під час спільної роботи в групах, парах [дод.с.44,48,55] діти вчаться бути демократичними, критично мислити, приймати спільні рішення.

Ячмінь Н.Л. створює комфортні умови навчання, за яких учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. З цією метою вживає такі інтерактивні прийоми: «Експрес – опитування», «Мікрофон», «Асоціативний куц» [дод.с.48] Використовує завдання типу продовжити речення, заповнити таблицю, скласти схему.

Головною відмінністю інтегрованого уроку від традиційного вбачає в тому, що предметом вивчення (аналізу) на такому уроці виступають багатопланові об'єкти, інформація про сутність яких міститься в різних навчальних дисциплінах; широка палітра використання міжпредметних зв'язків при різнобічному розгляді однопланових об'єктів; своєрідна структура, методи, прийоми і засоби, які сприяють його організації і реалізації поставлених цілей.

Інтегрований урок будує в межах одного навчального предмета (внутрішньо-предметна інтеграція), внаслідок інтегрованого змісту кількох навчальних дисциплін (міжпредметна інтеграція). Особливість інтегрованих уроків також і в тому, що учні на таких уроках не гублять з поля зору вихідну проблему, а розширюють і поглиблюють коло пов'язаних з нею знань.

Інтегровані уроки дають вчителю можливість підводити учнів до усвідомленої і емоційно пережитої потреби міркувати і висловлювати свої думки на запропоновану тему. Діти мають можливість застосовувати при цьому арсенал своїх знань, життєвий досвід, зробити власні, нехай незначні, але дуже необхідні кожній дитині, умовиводи і пошукові відкриття.

Інтеграція навчальних предметів – це не лише вимога часу, це і творчість, самобутність, мистецтво педагога .Такий урок :

- стимулює пізнавальну самостійність, творчу активність та ініціативу учнів;
- дає можливість підводити дітей до усвідомленої і емоційно пережитої потреби міркувати і висловлювати свої думки;
- дає змогу учням розкрити їх потенціальні можливості;
- розкриває простір для самореалізації особистості в різних видах діяльності;
- створює умови для формування позитивної мотивації навчання;
- дає поштовх для інтелектуального розвитку і рефлексії;

- впливає на розвиток комунікативної сфери учнів а також сприяє створенню позитивного міжособистісного мікроклімату в учнівському колективі;
- вчить робити обґрунтований особистісний вибір на уроці;
- дає можливість засвоїти певний соціальний досвід та реалізувати природні задатки;
- створює ситуацію успіху;
- сприяє підвищенню самооцінки дітей.

Таким чином, внаслідок дотримання технології проведення інтегрованих уроків забезпечується висока ефективність навчально-виховного процесу.

Використання цих форм уроків має певні переваги, оскільки вони дозволяють урізноманітнювати навчальну діяльність, відійти від чітких рамок стандартного уроку з його незмінною структурою: опитування, пояснення, закріплення, домашнє завдання; сприяють підвищенню активності учнів, а отже – і ефективності уроку. Стимулюючи творчу діяльність педагога та його вихованців, нестандартні уроки створюють сприятливі умови для співпраці, що є надзвичайно важливим у роботі початкової школи.

Вихованці Наталії Леонідівни з великим задоволенням сприймають подібні уроки. І хоча, її учні-третьокласники, вони мають уже певні навички міркування, висловлення власної думки, формулювання висновків. Звісно, це ще відбувається не без участі і допомоги вчителя, але перспективи формування всебічно розвиненої та творчої особистості відкриваються вже зараз. Діти, які пізнали радість напруженої, організованої, успішної навчальної праці, накопичують величезний запас оптимізму та творчої енергії... Гордість вчителя – його учні, які є активними учасниками предметних олімпіад, творчих та інтелектуальних конкурсів, інтерактивних олімпіад та конкурсів, предметних тижнів.

На рівні школи	Листопад 2009р.	X Міжнародний конкурс знавців української мови ім.П.Яцика - Надзейко В. (I місце).
	16.10.2012р.	Конкурс читців «Українські поети – дітям »- Перепелятник К.(I місце).
	09.11.2012р.	XIII Міжнародний конкурс знавців української мови ім.П.Яцика – Маслівець М.(I місце .шкільний етап), Перепелятник К. (III місце,шкільний етап).

На рівні міста	04.01.2010р.	Регіональний конкурс « Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу» - Надзейко В. (переможець міського етапу , диплом II ступеня).
	15.10.2012р.	Фотоконкурс для учнів початкової школи « Цікавий світ шкільного життя » - Тараненко М.Г.(учасник із числа батьків).
	24.11.2012р.	XIII Міжнародний конкурс знавців української мови ім.П.Яцика ,II тур – Маслівець М.(учасник).
На Всеукраїнському рівні	20.03.- 20.04. 2010р.	Всеукраїнський літературний конкурс Українського Державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта » з нагоди відзначення 65-ої річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні «Заради життя на Землі », м.Київ - Надзейко Вікторія, (учасниця конкурсу).
	2010- 2011н.р.	Всеукраїнський конкурс « Галерея кімнатних рослин » - Тараненко Д. (грамота).
	15.12.2011р.	Всеукраїнського конкурсу з англійської мови « Гринвіч» - Маслівець М. (учасник,бронзовий сертифікат) .
	24.02.2012р.	Всеукраїнського конкурсу з англійської мови « Гринвіч» - Башкірова Д. (учасниця, сертифікат) .
	25.11.2011р.	Всеукраїнський конкурс з українознавства « Патріот» - Перепелятник К. (сертифікат учасника).
		Всеукраїнський конкурс з українознавства « Патріот» - Маслівець М. (сертифікат учасника).

На Міжнародному рівні	06.04.2012р.	Перепелятник К. - призер Міжнародного природничого інтерактивного конкурсу « Колосок – осінній » ,сертифікат « Золотий колосок » Прончакова С. - призер Міжнародного природничого інтерактивного конкурсу « Колосок – осінній » ,сертифікат « Золотий колосок » Єфимович В. - призер Міжнародного природничого інтерактивного конкурсу « Колосок – осінній » , сертифікат « Золотий колосок » Маслівець М. - призер Міжнародного природничого інтерактивного конкурсу « Колосок – осінній » ,сертифікат « Золотий колосок » Перепелятник К. - призер Міжнародного природничого інтерактивного конкурсу «Колосок : весняний – 2012 » , сертифікат « Золотий колосок »
-----------------------	--------------	---

3. Висновки.

Застосовуючи інтегрований підхід у навчанні, вчитель зазначає:

1. Інтегрований урок містить в собі чіткі, реалістичні, досяжні цілі та завдання, цікавий для дітей матеріал, відповідає всебічним здібностям, інтересам, досвіду дітей. Завдяки проведенню інтегрованих уроків якісний показник знань учнів підвищився [дод. с.86]

2.Не змінюючи змісту навчальних програм з предметів, вчитель поєднує в першу чергу близькі, “рідні” предмети такі як музика – математика, читання – малювання, рідна мова – читання, Я і Україна – основи здоров’я, читання – трудове навчання.

Проаналізувавши програму 2 класу, вона зінтегрувала такі уроки з тем:

“Як тебе не любити, Києве мій!”

читання – Н. Забіла “Древній Київ”

Я і Україна – Київ – столиця України.

“Улюблені свята українського народу”

читання – за О. Менем “Крашанки і писанки”

Я і Україна – Весняні свята

Образотворче мистецтво – Розпис писанок

“Чому приємно робити добро?”

читання – О. Буцень “На вулиці”

Я і Україна – Про доброту і милосердя

“Чарівні слова”

Укр. мова – Слова ввічливості. Ситуативні діалогічні вправи.

Основи здоров’я – Культура спілкування як умова збереження здоров’я

“Безпека на вулиці”

Основи здоров’я – Безпека на вулиці. Правила дорожнього руху

Трудове навчання – Створення макетів дорожніх знаків.

3. Інтегрований урок – це і є ліквідація штампу, рутини, одноманітності, це зміни, розвиток, пошук нових шляхів вирішення проблеми. Ширшає поле діяльності учителя та учнів, збільшується діапазон інформації і пошуку, множитья варіативність пізнавальної діяльності дітей.

Результатом такої роботи є перш за все велике емоційне піднесення, задоволення учнів, а звідси – інтерес до навчання, до пізнання, розвиток емоційно-пізнавальної сфери.

4. Завдяки розширенню рамок об’єму матеріалу, використанню різних видів пізнавальної діяльності, говорячи мовою психолога, в роботу включаються обидві півкулі головного мозку – учні не тільки аналізують, співставляють, роблять висновки, але й отримують насолоду від почутого, побаченого, виконаного своїми руками.

5. Новий зміст уроку, організація, його структура в корені змінили хід і сприймання. Розширюється інформованість (музична + читацька + образно-рухова), яка стала більш ціленаправленою і цілісною. І саме вона створює емоційний настрій, визначає мікроклімат, атмосферу бажання вчитись (а значить розвиватись, самовиражатись).

6. Інтегровані уроки навчають учня мобілізувати в даній ситуації здобуті знання і досвід. Шлях до формування розумового розвитку вибраний вірно:

7. На інтегрованих уроках діти приміняють знання, вміння, життєвий досвід для розв'язання життєвих завдань, вчаться оцінювати, захищати свої інтереси, аналізувати ситуації та відносини; спільно діяти, вирішувати конфлікти; розуміти, створювати та використовувати правила. А це і є мета формування розумового розвитку.

Розумовий розвиток

8. Інтегровані уроки дають дітям заряд бадьорості, доброти, здоров'я . Після закінчення уроку , де було багато яскравого, несподіваного, цікавого, дитина щаслива. Щаслива дитина – це не просто слова, це щасливе дитинство, яке таке швидкоплинне...

4. Рекомендації.

Вище приведений опис педагогічного досвіду вчителя сприяє розвитку і активізації творчого потенціалу молодших школярів; формуванню в учнів цілісного світогляду про навколишній світ; підвищенню якості засвоєння сприйнятого матеріалу; створенню творчої атмосфери в колективі учнів; виявленню здібностей учнів та їх особливостей; формуванню навичок самостійної роботи школярів з додатковою довідковою літературою. Зінтегровані теми уроків можна рекомендувати для застосування на уроках вчителям початкових класів, адже вони сприяють

поглибленню та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосування. Викладачам інших предметів Ячмінь Н.Л. також рекомендує об'єднувати блоки знань із різних навчальних предметів, тем навколо однієї проблеми з метою інформаційного та емоційного збагачення сприймання, мислення, почуттів учня, що дає змогу пізнавати певне явище різнобічно, досягати цілісності знань, загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, відображених у різних науках і відповідних їм навчальних предметах. В середній школі вчителі-предметники мають професійну підготовку з декількох навчальних дисциплін, тому вони мають бути зацікавленими у проведенні інтегрованих уроків, а учні Н.Л.Ячмінь будуть підготовлені до сприйняття навчального матеріалу. Ініціативу інтеграції вчитель втілює і в позаурочній роботі [дод.с.57- 64] і вважає, що вона не тільки відкриває широкі перспективи для оновлення змісту освіти, але й спонукає формуванню духовно багатой особистості, вихованню учнівської молоді у дусі найкращих людських цінностей. Практика роботи вчителя Ячмінь Н.Л. показала плідність інтеграції, виявила перспективи подальшого розвитку та удосконалення такого підходу до навчання. Застосування інтеграційних форм навчання сприяє налагоджуванню взаєморозуміння і поліпшенню співпраці учителів та учнів у процесі навчання, дає можливість ширше використати потенційні можливості змісту навчального матеріалу та розвинути здібності учнів.

Інтеграція – необхідна умова сучасного навчального процесу. Інтеграційні процеси в освіті різноманітні, але мета їх одна – розвинена, креативна особистість, здібна до творчого пошуку.

Тема. Задачі на зведення до одиниці (другий вид). Обчислення значення виразів. Розпізнавання трикутників різних видів.

Мета. Формувати вміння розв'язувати задачі на зведення до одиниці, вміння розпізнавати трикутники різних видів, формувати інформаційну, соціальну компетентності, вдосконалювати обчислювальні навички, виховувати прагнення до знань, повагу до символів міста, почуття гордості за свій рідний край.

Обладнання. Портрет ученого-геолога О.П.Карпінського, герб міста Соледача, пазли з зображенням символіки, індивідуальні картки, музичний супровід, відеоряд « Моє місто – Соледар ».

Хід уроку

I. Організаційний момент.

Психологічний настрій.

- Поверніться, усміхніться, візьміть одне одного за долоньки - подаруйте один одному посмішку, побажайте успіхів, кропіткої роботи та гарної співпраці. Наш урок я хочу розпочати словами французького філософа Ж.Ж.Руссо: « Ви – талановиті діти! Коли- небудь ви самі приємно здивуєтесь, які ви розумні, як багать вмієте, якщо будете постійно працювати над собою, становити перед собою мету і намагатися її досягти». Я бажаю вже сьогодні впевнитись в цих словах, тому що вас чекає відкриття нових знань при розв'язанні задачі до зведення до одиниці другого типу. А дороговказом на уроці математики стануть сторінки з історії рідного міста.

II. Актуалізація життєвого досвіду.

1. Історіки свідчать, що ще до нашої ери люди могли отримувати цей життєво важливий мінерал шляхом випаровування його із солоної ропи Бахмутських озер.

Що це за мінерал – дізнаємося , виконавши завдання на індивідуальній картці.

Над завданням попрацюй – слово - мінерал розшифруй.

8*3 =		і
8*6=		ь
8*2=		с
8*5=		л

16	24	40	48

Так цей мінерал дійсно – кам'яна сіль,хто виконав вірно завдання «Шифрувальник »

отримує -2 бали.

Демонстрація мінералу.

2. Крокуємо далі. Будьте уважні !Лише у 16 столітті видобуток виварної солі став регулярним.

- Яке число зустрілося в реченні ?
- Число 16.
- Що ми можемо про нього сказати?
- Число 16- двоцифрове,складається з 1 десятка та 6 одиниць.
- Як ми можемо отримати це число? Наведіть приклади.
- Запишіть в робочих зошитах 16 листопада, класна робота . Хвилинка каліграфії – цифра 16.

- Виробництво випарної солі вимагало все більше дров. Це призвело до знищення лісів в окрузі. Потрібен був новий енергоносіє. Яким стало вугілля . Але це була трудомістка справа.

* А ми повправляємося в грі « Так – ні ».

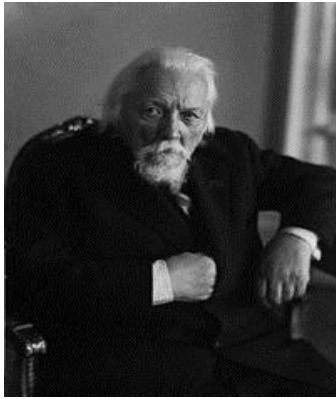
* Розмістіть числа в порядку зростання

32 80 64 48 8 24 16 40 56 72

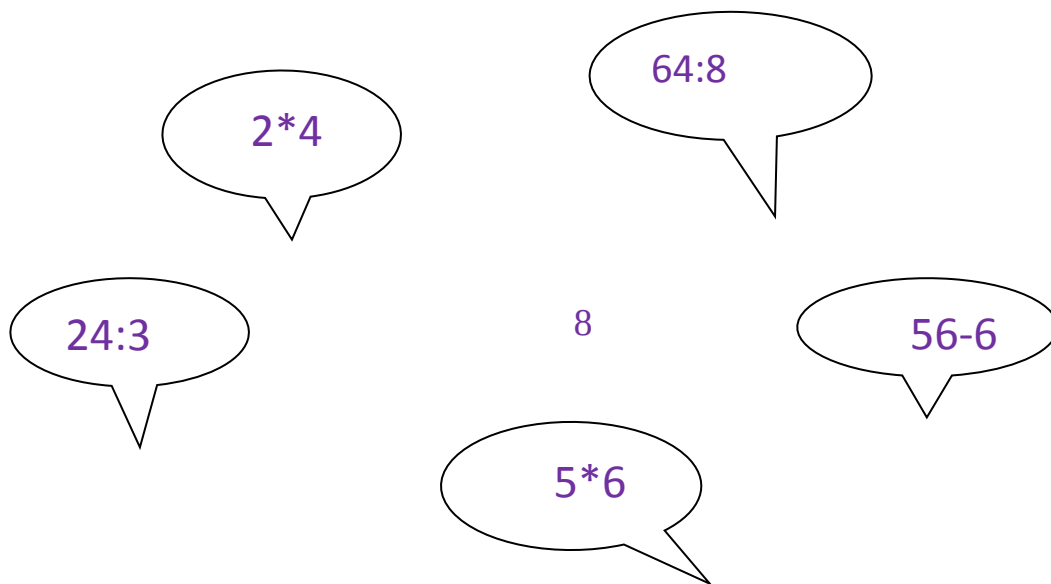
- Яка між ними закономірність? Отримали 2 бали за вірний ланцюжок.

3. 1880 рік – учений – геолог О.П.Карпінський зробив точне наукове обґрунтування,довів наявність величезних соляних запасів в нашому степовому краю, через який віками пролягав

Чумацький шлях за сіллю в Крим.

Обґрунтуйте свою думку, уявіть себе вченими, поєднайте відповідь 8 з прикладами, які вірні.

4. Перша проходка 1876р. гірського інженера Іванова біля с. Брянцівка в 10 верстах від Бахмута показала наявність 9 соляних пластів, товщиною 40 метрів.

- Які числа зустрілися ?

- 10 та 40. Круглі числа.

- Як дістати 10, 40.

III. Фізкультхвилинка.

Трішки м'язи розімни - додатковий бал зароби !

IV. Повідомлення теми і мети уроку.

Це відкриття привернуло увагу промисловців, які розгорнули будівництво соляних шахт. Перша шахта, що стала до ладу в 1881-му, належала промисловій компанії генерала у відставці Миколи Летуновського.

Робота за картками. (Усні відповіді учнів)

У 3 однакових пакетах міститься 6 кг солі. Скільки кілограмів солі в одному пакеті?

$$6:3=2 \text{ (кг)}$$

Скільки потрібно з –х літрових банок , щоб розлити 15 л розсолу?

$$15:3=5 \text{ (б.)}$$

- Якого типу задачі ми розв'язали?
- Задачі на зведення до одиниці.
- В наші дні бахмутську сіль видобуває ДП «Артемсіль»,розташоване в нашому місті Соледарі.

Кам'яна сіль - готовий продукт, створений самою природою.Без якого ми не уявляємо своє життя- буття.

Ти рівняння розв'яжи – норму денну вживання солі віднайди!

$$x * 3 = 15$$

$$9 * x = 18$$

15-18 грамів солі з'їдає людина на добу.

- Сьогодні на уроці ми навчимося розв'язувати задачі на зведення до одиниці другого типу, розпізнавати різні види трикутників.

V. Вивчення нового матеріалу.

1. Робота за зошитом - підручником.

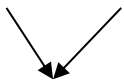
Зміст задачі №1 на зведення до одиниці другого типу.

У 5 пакетів розклали порівну 30 кг солі. Скільки потрібно таких пакетів,щоб розкласти 54 кг солі.

Наведено алгоритм розв'язання задачі

54 ?

?

Робота над складанням умови до задачі.

5 пак. – 30 кг

? пак. – 54 кг

Розв’язок задачі.

1) $30:5=6$ (кг) – в 1 пакеті

2) $54:6=9$ (пак.)- потрібно

Запис відповіді .

Зміст задачі №2 на зведення до одиниці другого типу.

На 30 гривень купили 5 однакових сувенірів із солі. Скільки таких сувенірів можна купити на 18 гривень?

5 сув.-30 грн ?

сув.-18грн.

Розв’язок задачі.

1) $30:5=6$ (грн.) - 1 сувенір

2) $18:6=3$ (сув.) – можна купити

Запис відповіді .

Сіль не тільки харчовий продукт, а має ще корисну лікувальну властивість.

- Яку?

- В спелеосанаторії «Соляна симфонія » лікують людей з захворюваннями дихальних шляхів,підвищують імунітет відвідувачів.

Відеоряд « Моє місто –Соледар »

VI. Підсумок уроку.

Мінерал - кам'яна сіль має другу назву – біле золото землі.

Демонстрація гербу м. Соледару.

І на гербі нашого міста Соледара зображено хімічний знак солі-срібне кільце.

- Як ви гадаєте,що символізують кольори на гербі міста ?

-Зелений – родючість бахмутської землі;

- Чорний –багатство надр,природжні багатства бахмутської землі.

- Білі кристали – 5 рудників м. Соледару.

Робота в парах.

Попрацюйте в парах .

Пазли до купи позбирайте – символ міста відгадайте !

Не забувайте правила роботи в парах .

-Які фігури ви використовували при роботі ?

- Трикутники.

- Трикутник – це геометрична фігура?(Допонити речення) .

- Ви гарно попрацювали в парі. Дякую вам за співпрацю .

Завершу наш урок народною мудрістю:

«Щоб пізнати людину , потрібно з нею з’сти пуд солі»

- Як пояснити цей вислів?

-Треба подолати багато труднощів одне з одним.

- Ми сьогодні на уроці разом з’їли пуд солі.

- Що нового дізналися?

- З яким типом задач познайомилися?

Наостанок , народна мудрість :

«Сіль землі – кращі люди свого часу».

Бажаю вам,мої любі діти, щоб про вас говорили, що ви – сіль землі нашої.

Прославляйте своє рідне місто, свою країну!

VII . Домашнє завдання

с.52 № 338 , с.53 №539.

Мета. Розширити, уточнити, закріпити уявлення учнів про добро, дружбу, товаришування, розвивати товариські почуття , готовність бути доброзичливим, формувати у дітей соціальну компетентність, високу духовність, моральну чистоту , орієнтувати учнів на цінності особистості, виховувати добрі та поважні почуття одне до одного, бажання завжди жити в мирі й злагоді .

Обладнання. Презентація з прислів'ями, роздрукований текст оповідання В.О.Сухомлинського «Усмішка », галявинка доброти (моделі квітів, будяків), сердечка , картки зі словами (гра «Місток дружби »), музичний супровід .

Тип уроку. Урок узагальнення й систематизації знань, умінь і навичок.

Хід уроку

I. Організаційний момент. Девіз уроку.

Думай добре,

Роби добре –

І буде добро !

Привітання вчителя.

Добрим бути просто чи не просто ?

Не залежить доброта від зросту.

Не залежить вона і від віку .

Тож настав час добро творити!

Бажаю вам доброго та творчого настрою на уроці.

II. Актуалізація опорних знань.

Вчитель. Я знаю , що ви всі любите таємниці. Розкрийте зміст слова

« ТАЄМНИЦЯ ».

Відповіді учнів :

« ТАЄМНИЦЯ» - те, що приховується від інших.

« ТАЄМНИЦЯ» - відоме не всім.

« ТАЄМНИЦЯ» - секрет.

III. Повідомлення теми і мети уроку.

У світі безліч таємниць

Учись – і зможеш їх відкрити .

Тож починаємо крокувати та таємниці відкривати!

III. Основна частина.

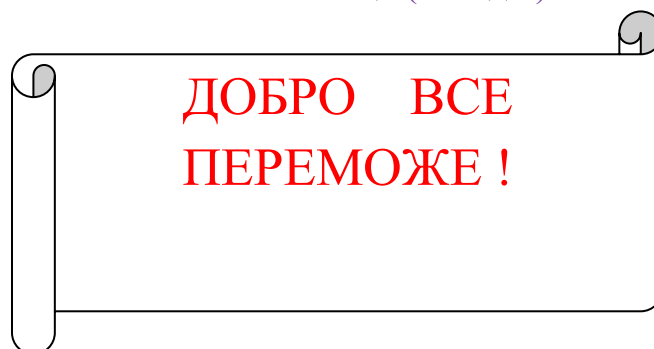
1.Мовна розминка.

Вчитель .

Дізнаємося, що І таємниця приховує. Нам необхідно чітко рухатися за дороговказом.

Д О В П Е М О → ↓
↓ ↑
О Б С Е Р Е Ж Е!
→ ↓

І таємниця (слайд 1)

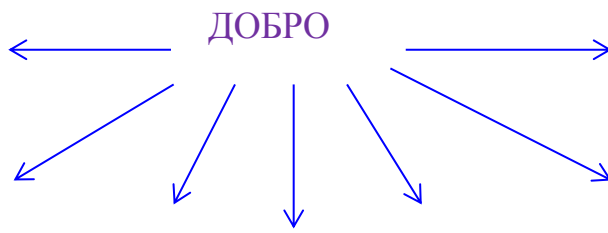
Усі разом прочитаємо.

Так І таємницю відкрито ! Молодці !

Вчитель .

А що таке «ДОБРО» давайте поміркуємо .

2. Створення асоціативного куща . Відповіді учнів.

Вчитель . Доберіть , будь ласка, протилежні слова до слова «ДОБРО» .

Відповіді дітей.

«ЗЛО», «ЖОРСТОКІСТЬ», « БАЙДУЖІСТЬ ».

Вчитель . Давайте позбавимося цих брудних слів . Виженемо їх із нашого класу,життя.

(Імітування рухів учнями та вчителем .)

Учень.

Щоб від зла та байдужості боронитись.

Добру і милосердю ми будемо вчитись.

3. Опрацювання оповідання В.О.Сухомлинського «Усмішка».

(У кожного учня роздрукований текст оповідання на парті)

4. Аналіз змісту оповідання .

Читання оповідання учнями :

- «ланцюжком»,
- в парах ,
- «Дощиком»,
- « Естафетою ».

Вчитель. Подаруємо усмішку один одному та всім присутнім. Та відкриємо II таємницю .

II таємниця (слайд 2)

**ХОЧЕШ ЗНАЙТИ ДРУГА –
САМ СТАНЬ ДРУГОМ !**

Вчитель. Людина повинна жити так, щоб від неї було радісно, добре всім.

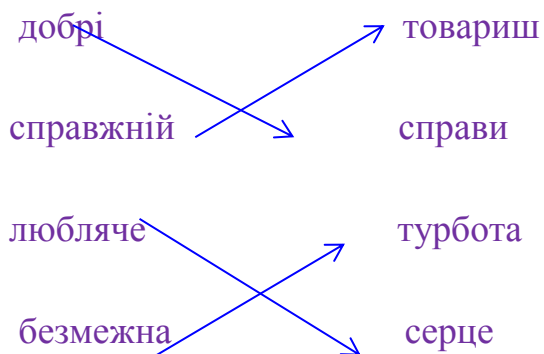
IV. Фізкультхвилинка (пісня про дружбу).

5. Практична робота.

Вчитель.

Гра « Місток Дружби ». Допоможемо зустрітися словам.

(Учні поєднують пари слів за допомогою стрілочок .)

Учень . Відкриваємо III таємницю.

III таємниця (слайд 3)

**Добре там жити , де
вміють дружити !**

Вчитель.

Зараз ми дізнаємося , які ви справжні друзі. Друзі завжди придуть на допомогу . Врятуйте галявину доброти від будяків . Знайдіть приклади, які не вірно розв'язані та обчисліть їх.

Учні , обчисливши приклади, виправляють відповіді на вірні.

Вчитель.

Ви справжні друзі – врятували галявину! Назвіть , будь ласка , круглі числа.

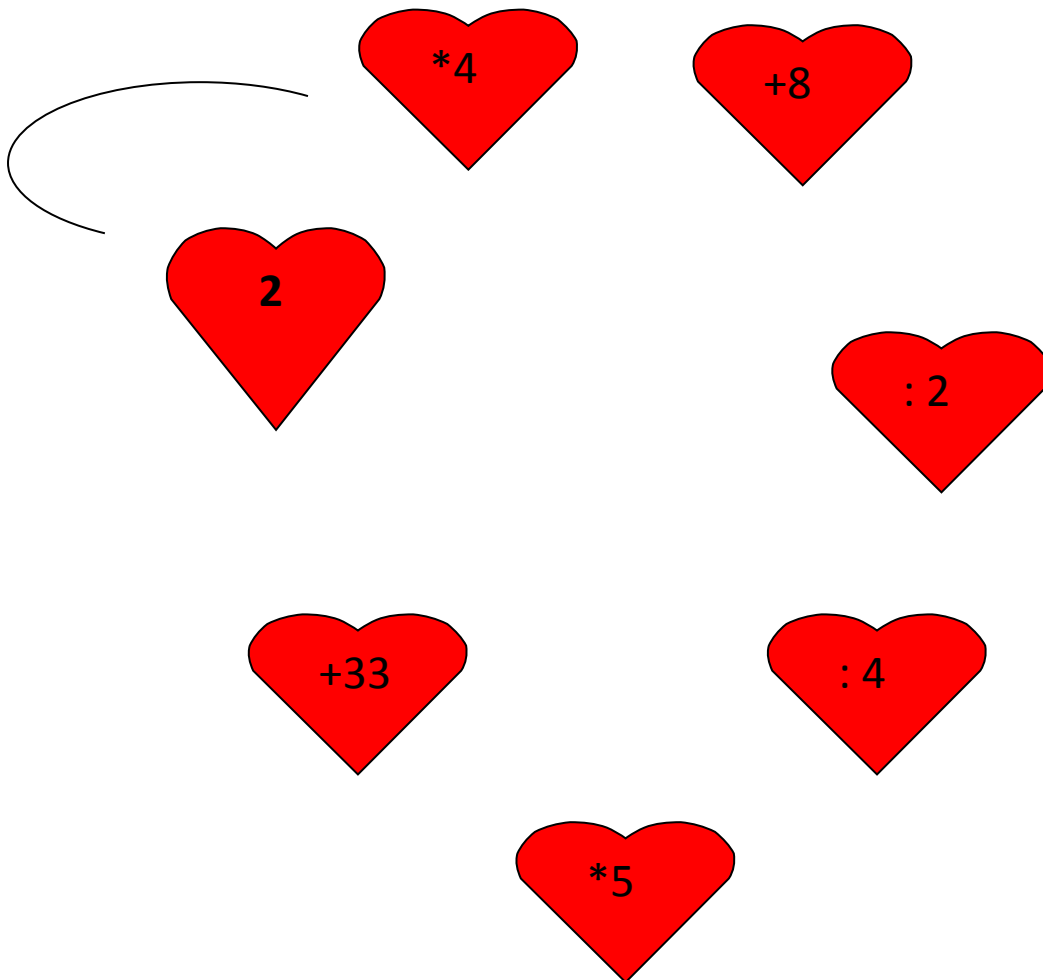
Учні. 20,40.

Вчитель. Молодці. Відкрию вам IV таємницю.

IV таємниця (слайд 4)

**Без вірного друга
велика туга!**

Учень . Відкриваємо V таємницю, крокуючи від серця до серця (таємницю відкрито,
за умови вірного кінцевого результату.)

V таємниця (слайд 5)

**ЗА ДОБРО – ДОБРОМ
ПЛАТЯТЬ !**

V. Підсумок уроку.

Вчитель. Подаруємо свої щирі сердечка своїм друзям і добрі слова для самих рідних людей, а саме батькам, присутнім на уроці.

Лунає музика. Діти промовляють теплі слова присутнім на святковому уроці.

Вчитель. Сійте тільки зерна доброти і проростуть вони урожайною нивою.

Нагородження учнів 2-В класу медалями у різних номінаціях.

Виконання «Прощальної пісеньки».

Тема. Розв'язування задач на зведення до одиниці. Вправи на засвоєння таблиці множення числа 8. Розпізнавання багатокутників. Кругообіг води у природі.

Мета. Удосконалювати уміння учнів розв'язувати задачі на зведення до одиниці, закріпити знання таблиці множення числа 8, виробляти уміння розпізнавати багатокутники серед інших фігур, поглибити знання учнів про кругообіг води у природі, формувати інформаційну компетентність, уміння вчитися, розвивати мислення, пам'ять, увагу, пізнавальний інтерес, вміння аналізувати природні явища, виховувати бажання економно використовувати воду.

Обладнання: ПК, проектор, екран, презентація до уроку, підручник М. Богдановича «Математика, 3 клас», музичний супровід пісенька Капітошки.

Хід уроку

I. Організація класу до уроку.

Продзвенів уже дзвінок,

Починаємо урок математики.

II. Мотивація пізнавальної діяльності.

- Сьогодні на урок я запросила гостя. Ось він уже іде. /Слайд 2. Звучить пісенька./
- Здогадались, чия це пісенька лунає?
- А от і сам Капітошка. /Слайд 2/
- Звідки він прийшов до нас?
- Де можна побачити такі краплинки?

III. Повідомлення теми і мети уроку.

- Капітошка запрошує нас у мандрівку. Подорожуючи з ним, ми розв'язуватимемо задачі на зведення до одиниці, будемо обчислювати вирази, застосовуючи таблицьку множення числа 8.

IV. Робота над темою уроку.

1. Математичний диктант.

- Спустившись із хмаринки, Капітошка потрапив у струмок. /Слайд 3/
У нас це буде числовий струмок.
- Завдання: записати результати.

$8 \cdot 4$, $8 \cdot 8$, $8 \cdot 7$, $8 \cdot 3$, $8 \cdot 6$, $8 \cdot 5$, $8 \cdot 9$, $8 \cdot 2$

Взаємоперевірка (32, 64, 56, 24, 48, 40, 72, 16) /Слайд 4/

2. Колові приклади.

- Маленькі струмочки впадають у річку. /Слайд 6/ Інколи у річці трапляється вир – колові рухи води в результаті зіткнення двох течій, при обтіканні виступів берега. /Слайд 7/ Діаметр лунки може сягати від кількох сантиметрів /Слайд 8/ до кількох кілометрів /Слайд 9/.

- Ми дістались такого виру. Обчислимо колові приклади № 345, с. 53. /Слайд 10/

3. Робота у парах.

- З поверхонь річок, морів та океанів вода випаровується.
- Що відбувається далі? Водяна пара піднімається вгору.
- Попрацюємо у парах. /Слайд 12/ Вставте пропущені числа (№341)
- Перевіримо роботу /Слайд 13/

$$18:3=6 \quad 6 \cdot 7=42$$

$$6 \cdot 5=30 \quad 14:7=2$$

$$20:5=4 \quad 8 \cdot 6=48$$

4. Розв'язування рівнянь.

- У що перетворюється водяна пара високо вгорі? /У крапельки води, з яких утворюються хмари./ /Слайд 15/
- Розв'яжемо рівняння

$$x \cdot 6=36 \text{ — для дівчаток, } 7 \cdot x=21 \text{ — для хлопчиків. /Слайд 16/}$$

5. Фізкультхвилинка (рухи під мелодію пісеньки Капітошки)/Слайд 18/

6. Усні обчислення. Каліграфічна хвилинка.

- Хмарки так танцювали, що пролились на землю дрібним дощиком. /Слайд 19/
- Обчислимо ланцюжки прикладів. Нехай хмарки полиють кожну квіточку. Одержані результати запишемо каліграфічно. /Слайди 20-29/

$$8 \cdot 9 - 32 : 5 = 8$$

$$49 : 7 + 17 : 4 = 6$$

$$21 + 42 : 7 + 9 = 18$$

$$16 : 4 \cdot 8 - 17 = 15$$

$$8 \cdot 8 + 16 - 24 = 56$$

- Яке число зайве? (15). Чому? (Бо воно непарне.)

7. Розв'язування задач.

- Дощик сприяє росту рослин і дозріванню урожаю. Давайте розв'яжемо задачу про урожай слив. /Слайд 30/
 - Колективне розв'язування задачі 343. /Слайди 31 - 34/
8. Робота з геометричним матеріалом за № 347.
- Після дощику з'явилась райдуга. /Слайд 35/
 - Веселка кинула свої кольори і зафарбувала фігури. Назвіть зображені геометричні фігури. /Слайд 36/
 - Які фігури є многокутниками?
 - Якщо ми правильно відповіли на запитання, на місці фігур нам відкриються слова. /Слайд 37/ Складіть із них речення.
 - Без води нема життя. /Слайд 38/ Чи погоджуєтесь ви із цим висловом?

V. Домашнє завдання /Слайд 40/

С. 54, № 348, 349.

VI. Підсумок уроку /Слайд 41/

- Чого навчились?
- Що найбільше сподобалось?
- Яке завдання виконували з найбільшою насолодою?
- У чому виникали труднощі?
- Висновки.
- На знак подяки за урок Капітошка залишив нам ось такий танцюючий фонтан.
(На відео танцюючий фонтан у м. Сєвєродонецьку)

**Соледарська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №13
Артемівської міської ради Донецької області**

Гра-змагання

« Знавці природи »

3 клас

Мета: розширити й поглибити знання дітей про природу, лісових мешканців, розвивати вміння порівнювати, спостерігати, класифікувати, формувати ціннісне відношення до природи, виховувати бережне ставлення до світу природи, почуття відповідальності за збереження навколишнього середовища.

Обладнання: ватман, клей, пазли (розрізані малюнки дерев) ялини, берези, сосни, горобини, дубу, шипшини, калини; сигнальні картки «так» - «ні», «а», «б», «в», листочки дерев, малюнки мешканців лісу, загадки про природу, музичний супровід «Звуки природи», проектор, екран, медалі «Знавці природи».

Хід заходу

Ведучий: Сьогодні ми помандруємо в світ природи по чарівній лісовій стежці. Познайомимося з мешканцями лісу, розгадаємо його загадки. У нашій подорожі будуть брати участь 3 команди «Весна», «Літо», «Осінь», де зібралися знавці природи з третіх класів. Команди будуть змагатися за звання «Знавці природи», а вболівальники «Юні захисники лісу». От і подивимося, хто може так себе називати. А розсудити наше змагання допоможе справедливе й чесне журі (Подання членів журі).

Кваплива стежка

Тримає шлях здалеку.

В'ється по лісі стежка,

Немов нитка із клубка.

Стоп, стежка, почекай!

Настав час зробити привал

і познайомитися із правилами першого конкурсу.

1. Конкурс «Розминка».

Ведучий: У конкурсі беруть участь всі команди. Потрібно виявити свої знання й швидкість реакції. Згадавши відповідь на питання, необхідно швидко підняти нагору листочок з дерева (подати сигнал) і дати правильна відповідь (1б. + 1б.), якщо відповідь невірна, право відповіді надається іншій команді, але за нього можна

заробити лише 1б. Ну, а якщо й команди не відповіли , то їм на допомогу повинні прийти вболівальники.

Питання:

1. Що за трава, що і сліпі довідаються? (*Кропива*)
2. Удень спить, уночі літає, перехожих лякає ? (*Сова*)
3. Який гриб самий отруйний? (*Бліда поганка*)
4. Назвіть самого отруйного павука на Землі (*Каракурт*)
5. Що донизу верхівкою росте? (*Бурулька*)
6. Де сухого каменю не знайдеш? (*Під водою*)
7. Під яким кущем під час дощу ховається заєць? (*Під мокрим*)

От і з'явилися перші лідери, які рухаються першими по нашій лісовій стежці, іншим потрібно наздоганяти й більше не відставати.

2. Конкурс «Хто ж я?»

Ведучий: Від команди запрошуються по одному самому кмітливому й догадливому гравцю. Позаду прикріплюється листок з назвою мешканця лісу. Ваше завдання - задавати питання, за якими можна здогадатися, у яку тварину ви перетворилися.

Наприклад: 1. Я звір, птах, риба або комаха?

2. Я хижак чи ні?

Можливі варіанти - заєць, ведмідь, дятел, метелик, їжак.

Хто швидше догадається, той одержує більшу кількість балів.

3. Конкурс «Найкрасивіша пропозиція»

Ведучий: Учасники команд записують гарні висловлювання про пори року (до назв своїх команд) та віддають журі.

4. Конкурс вболівальників.

Ведучий: Віддавна люди займаються на Землі господарством. Будують міста, дороги, обробляють поля. Все це необхідно. Але для цього доводиться знищувати ліс.

Вирубують дерева заради деревини, потрібної людям. От чому з кожним роком на Землі залишається усе менше лісів. Через діяльність людини забруднюються ліс, повітря, вода, страждають тварини. Тому, давайте сьогодні в нашій грі врятуємо ліс. Кожна група вболівальників виростить своє дерево або чагарник (*Скласти пазли (розрізані малюнки дерев) ялину, березу, сосну, горобину, дуб, шипшину або калину*).

Підведення підсумків.

5. Конкурс «Самий, самий...»

Ведучий: Правила, як і в першому конкурсі.

Питання:

1. *Найбільша тварина* (синій кит)
2. *Найстрашніша риба* (акула)
3. *Самі більші мавпи* (горили)
4. *Найкращий лісовий інженер* (бобер)
5. *Самий довговухий боягуз* (заєць)
6. *Самий великий птах* (страус)
7. *Найшвидший звір* (гепард)
8. *Самий головний довгожитель* (черепаха)
9. *Найвища тварина* (жираф)

6. Конкурс «Музична пантоміма».

Ведучий: Запрошуються по одному учаснику команд, але тільки

ті гравці, які добре вміють танцювати. Під мелодію покажіть танець мешканця лісу, а учасники команд або глядачі, спробують догадатися по ваших рухах, якого звіра ви зображуєте.

7. Конкурс загадок.

Ведучий: Я хочу запропонувати вам загадки, які приготував чарівник Ліс. Будьте уважні й заробляйте бали для своєї команди.

* * *

У бабине літо
Легке срібне сито,
Не руками ткане,
Летить ось над нами.
Що ж це, дитинко?
Це - ...
(Павутинка)

* * *

Його пожива – це листочки,
Домівка – деревце чи кущ.
З'являється що травня точно
Поважний, симпатичний ...
(Хрущ)

* * *

Щось у небі синім - блим!
Розкотився в небі грім
Та гуркоче вдалині.
Що за дивні ці вогні?
(Блискавка)

* * *

Спробуй, друже, відгадати,
Що за стрій у небесах:
Чи клубки пухкої вати,
Чи то пір'я з крупних птах,
Чи біжить овець отара?
Ні, пливуть це білі ...
(Хмари)

* * *

Всюди проживають,
По шість ножок моють,
Можуть мати й крила.
Але це – не пташки.
Дітки, відгадали?
Звісно, це - ...
(Комашки)

* * *

Що за жучок це – яскравий, моторний,
Спинка червона у крапочку чорну,
Сам симпатичний, хоча і маленький,
Гарний на вроду він та веселенький.
(Сонечко)

* * *

Де у полі квітне гречка,
Стоїть хатка невеличка.
Ти зустрінеш там родину,
Що працює без упину.
(Вулик)

* * *

По траві повзла змія.
Налякався добре я.
Від гадюки біг чимдуж,
А то виявився ...
(Вуж)

8. Конкурс - гра «Так - ні»

Ведучий: Лісова стежка привела нас до цікавої гри, що називається «Так - ні». Я буду говорити якесь твердження, а ви будете сигналізувати «так», якщо з ним згодні

або «ні», якщо не згодні, прохання не виправляти одне слово на інше, тому що журі це оцінить, як помилку.

Питання:

1. Ластівки й стрижі харчуються комахами. (Так).
2. Жаба – свійська тварина. (Ні).
3. Бруньки на деревах розкриваються відразу після листопаду. (Ні)
4. Вовк, лисиця, рись – хижаки. (Так).
5. Випав перший сніг і зацвіли проліски. (Ні)
6. На деревах з'явилися перші листи, а в школі почався навчальний рік. (Ні)
7. У поле тане сніг, а на ріці почався льодохід. (Так)
8. Жаба взимку їсть. (Ні)

Підведення конкурсу вболівальників.

(Демонстрація пазлів)

Ведучий: Так! Гарні дерева ви виростили. Хочеться думати, що в дорослому житті ви їх будете не тільки малювати на папері, але й посадите справжні дерева й стільки, що вийде величезний густий ліс.

9. Конкурс «Абетка Природи».

Ведучий: От і вивела нас стежка до останнього конкурсу. Багато питань ви розгадали, можна сказати, що вивчили всю абетку природи. Давайте подивимося, чи дійсно це так?

Прочитайте питання на екрані й три варіанти відповідей під буквами а), б), в).

Ваше завдання - вибрати правильну відповідь і підняти потрібну букву.

Питання:

1. Літаюча комаха з фарбуванням
тигра. Приносить користь людині.

а) Оса
б) Метелик
в) Бджола

2. Дрібна літаюча комаха,
самки, якого харчуються кров'ю.

а) Комар
б) Кліщ
в) Муха

Любить вогкість і болотисті місця.

3. Яка тварина постійно вмивається?

а) корова
б) кролик
в) кішка

Ведучий: От і закінчилася наша подорож по лісовій стежці. Ви, напевно, багато цікавого дізналися про ліс і про природу. Але щоб ліс розкрив перед нами ще багато своїх секретів необхідно зберегти його, берегти кожне деревце й не тільки в лісі.

Підведення підсумків, вручення призів і медалів.

Природнича картка № 1

Науковці-спостерігачі _____

Дата _____

Матеріал спостережень:

1. Опишіть, який сьогодні день. _____

2. Яке небо? _____

3. Які хмари? _____

4. Як виглядає рослинність ? _____

5. Оберіть одне з дерев і опишіть його за планом:

* назва _____

* форма листя _____

* який стовбур _____

* яка крона _____

* як розташоване гілля _____

6. Яку користь приносять людині дерева? _____

7. Замалюйте листочки дерев:

КЛЕН

ВЕРБА

ГОРОБИНА

ТОПОЛЯ

КАШТАН

8. Складіть загадку про рослину. _____

9. Подивіться навкруги. Як людина спілкується з природою?

ПОЗИТИВНІ ФАКТОРИ

НЕГАТИВНІ ФАКТОРИ

_____	_____
_____	_____
_____	_____

10. Складіть правила на тему „Бережіть природу!”

Природнича картка № 2

Науковці-спостерігачі _____

Дата _____

Матеріал спостережень:

1. Поспостерігайте за горобцями.

2. Замалюйте горобця.

3. Складіть наукову розповідь про горобця (будова тіла, зовнішність, спосіб пересування, чим живиться, як спілкується з оточуючим світом, особливості поведінки).

4. Яку користь приносить горобець природі?

5. Складіть правила на тему „Бережіть птахів!”

Природнича картка № 3

Науковці-спостерігачі _____

Дата _____

Матеріал спостережень:

1. Поспостерігайте за мурахами.

2. Замалюйте мурашку.

3. Складіть наукову розповідь про мурашку (будова тіла, зовнішність, спосіб пересування, спосіб життя, як спілкується з оточуючим світом, особливості поведінки).

4. Яку користь приносять мурахи природі?

5. Складіть загадки про мурашку, мурашник.

Природнича картка № 4

Науковці-дослідники _____

Дата _____

Матеріал дослідження:

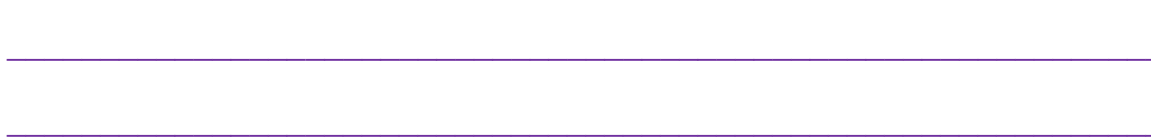
1. Роздивіться на вулиці сніжинки. Замалюйте їх.

2. Дослідіть, яка закономірність їх будови. _____

3. Як народжуються сніжинки? _____

4. Дослідіть, що станеться зі сніжинкою і чому, якщо вона впаде на:

* руку _____

* сніжний покрив _____

* асфальт _____

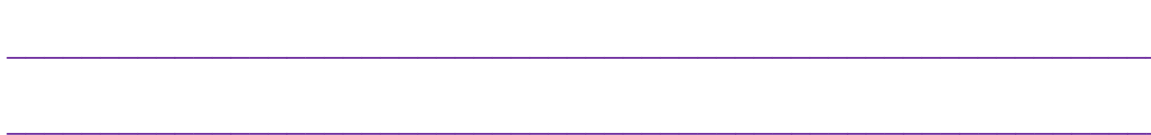
5. Виміряйте висоту сніжного покриву:

* на відкритій місцевості _____

* під кущами та деревами _____

* попід спорудами _____

6. Дослідіть, чи всюди сніжний покрив однаковий заввишки. Чому?

7. Як вітер впливає на сніжний покрив? _____

8. Як людина впливає на сніжний покрив? _____

9. Опишіть стан снігу (який він за кольором, сипкістю, міцністю).

10. Дослідіть, чи зліплюються сьогодні шматки снігу. Поміркуйте, чому.

11. Складіть зимову загадку. _____

Природнича картка № 5

Науковці-дослідники _____

Дата _____

Матеріал дослідження:

1. Дослідіть, як дерева приготувалися до зими. _____

2. Замалюйте гілочку дерева чи куща.

Назва

3. Роздивіться бурульки. Замалюйте їх.

4. Дослідіть, чому бурулька з кінця вужча, ніж у корені. _____

5. Де „ростуть” бурульки? _____

6. Як бурульки народжуються? _____

7. Який сьогодні день? Опишіть його. _____

8. Дослідіть, як ведуть себе птахи сьогодні. _____

9. Дослідіть, який ґрунт взимку. Опишіть його. _____

10. В яких місцях вулиці утворюється ожеледиця? Чому саме тут?

11. Проломіть палицею замерзлий покрив калюжі. Чи є під ним вода? Чому вона не заледеніла? _____

Список використаної літератури

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. - К.: ІЗИН, 1998. - 203 с.
2. Десятниченко Н.М. Роздуми про особистісно орієнтоване навчання // Відкритий урок. Україна. - 2001 р. - № 13-14. - с. 3-6.
3. Іванчук М.Г. Основи технології інтегрованого навчання в початковій школі: Навч.-метод. посібник. - Чернівці: Рута, 2001. - 97 с.
4. Ільченко В.Р. Інтеграція змісту освіти та сучасні проблеми загальноосвітньої школи. // Імідж сучасного педагога. - 2002. - № 2(21). - С. 14-17
5. Кремень В. Філософія освіти ХХІ ст. // Освіта України - 2002 р. - № 102-103. - 28 грудня.
6. Міхелі С. Педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського як концептуальна основа особистісно орієнтованого підходу // Початкова школа - 2003 р. - № 9 - с. 5-11.
7. Наумчук М.М. Сучасний урок.-Тернопіль - Астон, 2001 -263 с
8. Олійник С.А. Добірка статей про інтегровані уроки у 2(3) класі // Бібліотечка вчителя початкової школи. - 2000. - № 9-10. - С.24-37.
9. Паламарчук В.Ф. Першооснова педагогічної інноватики. В.2 т. Т 2.- К. :» Освіта України», 2005 - 504с.
10. Пехота О.М., Кіктенко А.З., Любарська О.М. Освітні технології: Навчально-методичний посібник.-К.:А.С.К.,2002.-255с.
11. Савченко О.Я. Сучасний урок в початкових класах. - К.: Освіта, 1993 р. - 255 с.
12. Самойленко П. І. Сергєєв А. В. Інтеграційна функція навчання основам наук // Фахівець. - 1995. - №№ 5-6. - С. 36-37.
13. Светловская Н.Н. Об интеграции как методическом явлении и ее возможностях в начальном обучении //Начальная школа.-1990. - № 5.-С. 57-58.
14. Сердюкова М.С. Интеграция учебных занятий в начальной школе // Начальная школа. - 1994. - № 11. - С.45-49.
15. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям. - Вибр. тв.: у 5 т. - К.: Рад. школа, - 1997. -Т.3. - 278с.
16. Холодная М. Можно чего-то не знать, но обязательно быть умным // Директор школы. Україна. - 2000 р. - № 7 - с. 29-35.

